

УДК 378.016.091.313:811.111'243]:656.7.072.6
DOI <https://doi.org/10.32999/ksu2413-1865/2026-115-16>

ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ БОРТПРОВІДНИКІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЗАСОБАМИ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ

Немлій Людмила Сергіївна,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов професійного спрямування
Національний університет «Київський авіаційний інститут»
liudmyla.nemlii@npp.kai.edu.ua
orcid.org/0000-0002-9206-9165

Метою статті є обґрунтування ефективності інтерактивних методів навчання у процесі формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх бортпроводників під час відпрацювання нестандартних професійних ситуацій та представлення комплексного плану практичного заняття з дисципліни «Фахова англійська мова», побудованого на поєднанні мовної підготовки з контекстним моделюванням професійної діяльності. **Методи.** Для обґрунтування та розробки запропонованої методики використано комплекс наукових методів: *теоретичні* – аналіз та узагальнення науково-методичної літератури для визначення сутності іншомовної професійної компетентності; лексико-семантичний аналіз технічних авіаційних текстів для добору автентичного мовного матеріалу; *емпіричні* – педагогічне моделювання під час проєктування комплексного плану заняття та симулятивних вправ; метод кейс-стаді для структурування етапу аналізу авіаційного інциденту; метод рольового моделювання для відтворення стандартних операційних процедур екіпажу англійською мовою; *методи аналізу результатів* – узагальнення педагогічного досвіду та якісний аналіз ефективності інтерактивного моделювання професійного дискурсу. **Результати.** Представлено комплексний план практичного заняття з дисципліни «Фахова англійська мова», який передбачає поєднання мовної підготовки з контекстним відтворенням професійної діяльності та сприяє розвитку іншомовної професійної компетентності. Окрему увагу приділено доцільності використання інтерактивних технологій на всіх етапах заняття, використанню автентичних відеоматеріалів та методу кейс-стаді (аналіз інциденту на річці Гудзон) для активізації когнітивної діяльності студентів. Визначено роль симулятивних вправ та рольових ігор у розвитку навичок комунікативної взаємодії екіпажу та реалізації стандартних операційних процедур англійською мовою. Результати дослідження підтверджують ефективність поєднання лексико-семантичного аналізу технічних текстів із інтерактивним моделюванням професійного дискурсу.

У результаті дослідження доведено, що вивчення англійської мови в контексті авіаційної безпеки та аварійної евакуації сприяє підвищенню навчальної мотивації студентів і забезпечує практичну спрямованість іншомовної підготовки. Встановлено, що контекстуалізація навчання створює умови для переходу від засвоєння мовних знань до формування професійно-комунікативної готовності, необхідної для виконання службових обов'язків у нестандартних ситуаціях. **Висновки.** Результати дослідження підтверджують ефективність поєднання лексико-семантичного аналізу фахових текстів, роботи з автентичними матеріалами та інтерактивного моделювання професійного дискурсу для формування іншомовної професійної компетентності майбутніх бортпроводників.

Ключові слова: фахова англійська мова, нестандартна ситуація, бортпроводники, інтерактивні методи, кейс-метод, іншомовна професійна комунікація, безпека пасажирів

DEVELOPING FOREIGN LANGUAGE PROFESSIONAL COMPETENCE OF FUTURE FLIGHT ATTENDANTS THROUGH INTERACTIVE ENGLISH LANGUAGE TEACHING METHODS

Nemlii Liudmyla Sergiivna,
Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Foreign Language of Specific Purposes Department
National University "Kyiv Aviation Institute"
liudmyla.nemlii@npp.kai.edu.ua
orcid.org/0000-0002-9206-9165

Purpose. Purpose of the article is to explore the potential of interactive teaching methods in developing the foreign-language communicative competence of future flight attendants through the practice of non-

routine professional situations. **Methods.** To substantiate and develop the proposed methodology, a complex of scientific methods was applied: *theoretical methods* included the analysis and synthesis of scientific and pedagogical literature to define the essence of foreign language professional competence, alongside the lexico-semantic analysis of technical aviation texts for selecting authentic linguistic material; *empirical methods* comprised pedagogical modeling used in designing the comprehensive lesson plan and simulation exercises, the case study method for structuring the aviation incident analysis phase, and the role-play modeling method to recreate crew standard operating procedures in English; *data analysis methods* involved the generalization of pedagogical experience and qualitative analysis of the effectiveness of interactive professional discourse modeling. **Results.** A comprehensive practical lesson plan for the course Professional English is presented, combining language training with the contextual simulation of professional activities and contributing to the development of foreign-language professional competence. Particular attention is paid to the appropriateness of employing interactive technologies at all stages of the lesson. Special emphasis is placed on the use of authentic video materials and the case-study method (the analysis of the Hudson River incident) to enhance students' cognitive engagement. The role of simulation-based exercises and role-playing activities in developing crew communication skills and implementing Standard Operating Procedures (SOPs) in English is also examined. The findings confirm the effectiveness of integrating lexical-semantic analysis of technical texts with interactive modelling of professional discourse.

The findings of the study demonstrate that learning English within the framework of aviation safety and emergency evacuation significantly enhances students' motivation and increases the practical relevance of foreign language training. The research confirms that the contextualization of learning facilitates the transition from the acquisition of linguistic knowledge to the development of professional communicative readiness required for performing occupational duties in non-routine and emergency situations. **Conclusions.** The results indicate that the integration of lexical and semantic analysis of specialized texts, authentic instructional materials, and interactive simulation of professional communication contributes effectively to the formation of foreign-language professional competence among future flight attendants.

Keywords: Professional English, non-routine situation, flight attendants, interactive methods, case-study method, foreign-language professional communication, passenger safety

Вступ. Сучасна авіаційна галузь функціонує в умовах постійного підвищення вимог до безпеки польотів, де комунікативна компетентність екіпажу визнається одним із вирішальних чинників виживання в екстремальних ситуаціях. Згідно з концепцією Міжнародної організації цивільної авіації (ICAO), іншомовна підготовка авіаційного персоналу є не просто складником гуманітарної освіти, а критичним елементом професійної придатності. Аналіз авіаційних інцидентів свідчить, що значна частина подій зумовлена «людським чинником», зокрема через мовленнєвий бар'єр або неоднозначність інтерпретації команд під час аварійних ситуацій. У статті висвітлено авторську методику підготовки студентів майбутніх бортпровідників до комунікації в аварійній ситуації на прикладі тієї, що сталася в історії авіації і привела до здійснення вимушеної посадки на воду (*ditching*) та термінової евакуації пасажирів.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю переходу від традиційних репродуктивних методів навчання англійської мови до компетентісно орієнтованих стратегій, де студент навчається діяти, вирішувати проблеми та взаємодіяти в умовах професійної діяльності. Підготовка майбутніх бортпровідників до дій у надзвичайних ситуаціях потребує інтеграції англійської мови спеціального спрямування (ESP) з галузевими стандартами безпеки. Проблемою залишається формування у здобувачів освіти здатності до чіткої мовленнєвої реакції в умовах високого психоемоційного навантаження та дефіциту часу.

У цій статті представлено комплексний план (модель) практичного заняття на тему «Підготовка до аварійної евакуації» для студентів рівня володіння англійською мовою B1–B2. Пропонований підхід ґрунтується на засадах предметно-мовного інтегрованого навчання та широкому застосуванні автентичного контенту (Івасів, Козяр, 2023). Авторський фокус зосереджено на використанні методу кейс-стаді, що ґрунтується на моделі конкретної ситуації, яка має місце в реальному житті (Ярошенко, 2014), аналіз реального досвіду успішного приводнення літака на річку Гудзон та імітаційному моделюванні взаємодії екіпажу (Загребнюк, 2022). Таке поєднання дозволяє не лише збагатити професійний лексичний запас студентів, а й сформувати стійкі алгоритми виконання стандартних процедур користуючись англійською мовою як засобом передачі інформації та чіткої взаємодії.

Метою статті є обґрунтування ефективності інтерактивних методів навчання у процесі формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх бортпровідників під час відпрацювання нестандартних професійних ситуацій та представлення комплексного плану практичного заняття з дисципліни «Фахова англійська мова», побудованого на поєднанні мовної підготовки з контекстним моделюванням професійної діяльності.

Методологія та методи дослідження. У процесі підготовки статті було застосовано комплекс загальнонаукових методів, зокрема аналіз джерел, систематизація й узагальнення

даних (теоретичні); моделювання занять, кейс-стаді, рольове відтворення процедур екіпажу (емпіричні); узагальнення педагогічного досвіду та якісний аналіз результатів.

Результати та дискусії. Реалізація запропонованого заняття з дисципліни «Фахової англійської мови» для бортпроводників, як складника методики формування професійної іншомовної компетентності, здійснюється через занурення здобувачів освіти у професійне середовище. Структура практичного заняття охоплює три функціональні блоки: аналітичний, інтерактивно-моделювальний та рефлексивний.

Аналітичний блок (Завдання 1–3). Метою цього етапу є актуалізація раніше набутих знань та формування термінологічного лексичного запасу.

Методичний прийом: Робота з автентичним авіаційним матеріалом

Наукове обґрунтування: Використання технік *Skim reading* дозволяє студентам опанувати стратегію швидкого пошуку релевантної інформації в умовах дефіциту часу. Опрацювання дефініцій (*bird strike*, *ditching*, *ELT*) забезпечує чітке розуміння авіаційної термінології, точність її значення, що є критичним для уникнення неоднозначності в авіаційному дискурсі [Табл. 1].

Перший етап заняття (*Warming up*) спрямований на активізацію раніше набутих знань здобувачів через візуальні стимули. Наприклад, під час обговорення фотографій з підручника (Evans, Dooley, Coocen, 2014) студентам пропонується дати відповіді на проблемні запитання, що моделюють реальні сценарії:

Look at the pictures on the page of the textbook and say: What is wrong with the aircraft depicted? What are the reasons an aircraft might need to make an emergency landing? How can the cabin crew help passengers evacuate an aircraft safely?

Така постановка питань стимулює використання професійного лексичного запасу (наприклад: *engine failure*, *decompression*, *unruly passenger*) ще до моменту безпосереднього опрацювання тексту, що дозволяє викладати діагностувати рівень вхідних знань групи.

Наступним етапом методичної моделі є формування стратегій швидкого орієнтування в професійному тексті (*Skim reading*). Робота з автентичним текстом структурується навколо ключових аспектів безпеки, що

дозволяє студентам виокремити критично важливу інформацію серед загального масиву даних. Для перевірки глибини розуміння та точності інтерпретації технічних інструкцій здобувачам пропонується наступний діагностичний інструментарій:

Task 2. Skim reading for operational understanding. Respond to the following safety-critical inquiries based on the technical manual: How long should passengers remain in brace position? (Формування часового регламенту дій);

When should passengers inflate their life jackets? (Диференціація етапів евакуації);

What will the Emergency Locator Transmitter (ELT) do? (Розуміння функціоналу аварійного обладнання);

What are the causes of engine failure? (Аналіз причинно-наслідкових зв'язків);

What is the safety equipment onboard? (Класифікація технічних засобів);

What places are possible for ditching the plane? (Географічна та ситуативна обізнаність).

Запропонована система запитань охоплює всі рівні професійної відповідальності бортпроводника: від безпосередньої взаємодії з пасажиром (команди, інструкції, «*brace position*») до технічного забезпечення рятувальної операції. Це сприяє не лише засвоєнню лексичних одиниць, а й відпрацювання нестандартних робочих ситуацій на рівні автоматизованої мовленнєвої навички.

Після-текстовий етап (*Post-reading stage*) реалізується через розгорнуту дискусію, яка має на меті переведення пасивних лінгвістичних знань у активне професійне висловлювання. Викладач стимулює здобувачів до аргументованого викладу власних думок, використовуючи метод керованої дискусії (*Guided Discussion*), який дає можливість застосувати мовні знання і навички на практиці, та сприяє формуванню у студента здібності ясно мислити, критично сприймати інформацію (Коротка, 2019). Питання для обговорення структуровані таким чином, щоб охопити як технічні аспекти нестандартної ситуації, так і психологічні чинники взаємодії в системі «екіпаж – пасажир»:

Post-reading Reflective Discussion: Students are encouraged to provide detailed responses, evaluate professional statements, and model emergency decision-making:

Таблиця 1

Етап заняття	Методична мета	Приклад завдання (Task Example)
Introductory / Warming up	Актуалізація раніше набутих знань	<i>What do you need to do to provide safety for passengers?</i>
Pre-reading activity	Формування термінологічного ядра	<i>Define the terms: bird strike, ditching, inflated, ELT.</i>
Simulation / Role Play	Відпрацювання дій та мовленнєвої навички	<i>Act out the roles of flight attendant trainees discussing ditching procedures.</i>

– *Technical & Operational Analysis: What are the most common reasons for ditching? Why could it happen? Where can the plane ditch?* (Аналіз причинно-наслідкових зв'язків та умов посадки).

– *Hierarchical Interaction (CRM): In case of emergency, what does the captain do? What is the role of cabin crew? What instructions are given?* (Визначення субординації та функціональних обов'язків).

– *Psychological Intervention & Leadership: How would you help the passengers? What would you do to calm them down? Is it possible to avoid panic?* (Моделювання стратегій управління натовпом та подолання стресового стану (Москалюк, 2025)).

Такий підхід дозволяє реалізувати аксіологічний компонент (Довгаль, 2025) навчання, де студент не просто відтворює інформацію, а дає власну оцінку ситуації (*agree/disagree*) та пропонує альтернативні варіанти вирішення проблем (*give possible options*). Це сприяє формуванню професійної компетентності та готовності до відповідального виконання обов'язків у нестандартних ситуаціях.

Цей етап є підготовчим перед переходом до наступної фази – рольової гри (Role-play), оскільки саме тут закладаються базові вміння вести комунікацію та можливі сценарії поведінки, на основі яких студенти потім будуть імпровізувати свою роль на даному етапі уявно у разі виникнення нестандартної ситуації. Рольова гра надає навчальному спілкуванню чіткої комунікативної спрямованості, оскільки моделює умови, максимально наближені до реальної професійної діяльності (Івасів, Козяр, 2023).

Рольова гра: **Task Role play: Act out the roles, imagine you are flight attendant trainees and discuss your possible actions in case of ditching. (Hand out material should be in use)**

Student A: You are a flight attendant trainee. Talk to student B about:

– the most common cause for making a water landing;

– who gives the instructions during a water landing;

– what happens during evacuation of the aircraft;

Student B: You are a flight attendant trainee. Talk to student A about the procedure for water landing.

Інтерактивно-моделювальний блок (Завдання 4–7)

Цей блок спрямований на трансформацію теоретичних знань у мовленнєві навички через симуляцію професійної взаємодії.

Методичний прийом: Керована дискусія та рольова гра «Senior Crew – Pilot – Trainee».

Наукове обґрунтування: Особлива увага приділяється процедурі *Read-back* (повторення отриманої інформації). Це моделює реальну взаємодію *Crew Resource Management*.

Студенти відпрацьовують алгоритми оповіщення пасажирів, де пріоритетом є використання імперативних конструкцій та чіткої дикції для запобігання паніці.

Контрольно-корекційний етап заняття (*Post-listening phase*) реалізується через систему завдань на верифікацію отриманої інформації та уточнення критично важливих деталей авіаційного інциденту. На цьому етапі відбувається перевірка точності сприйняття професійного дискурсу на слух, що є засадничим для безпечної експлуатації повітряного судна.

Методика перевірки знань структурується за двома векторами:

Когнітивний фільтр (*True/False Analysis*): Здобувачі аналізують запропоновані твердження щодо процедури евакуації, ідентифікують помилкові факти та здійснюють їх лінгвістичну та фактологічну корекцію. Це сприяє розвитку уважності до деталей (*attention to detail*) – якості, що є професійно значущою для бортпровідника.

Репродукція алгоритмів безпеки (*Recall & Accuracy Task*): для закріплення послідовності дій в умовах *ditching* використовується метод фокусованих запитань, що вимагають точного відтворення протоколу:

Hierarchy of Command: Who gives the first instruction during a water landing? (Акцентування на ролі капітана повітряного судна як ключової ланки прийняття рішень).

Causal Analysis: What causes engine failure? (Повторення технічних факторів ризику (*mechanical problems, bird strike*)).

Operational Sequence: What happens after the passengers get out of the brace position?

У процесі опрацювання відповідей на запитання, що стосуються алгоритмізації дій бортпровідників у нестандартних (аварійних) ситуаціях, суб'єкти навчання здійснюють поетапне формування іншомовної комунікативної компетентності шляхом реалізації інтерактивної мовленнєвої взаємодії із застосуванням нових лексичних одиниць на понад фразовому рівні. Паралельно відбувається розвиток психологічної резистентності до стресових чинників і панічних реакцій через моделювання умов професійної діяльності, що передбачає вербалізацію та відпрацювання чітко структурованого алгоритму дій – від інструктування пасажирів щодо правильної фіксації тіла до організації евакуаційних заходів і використання аварійно-рятувальних засобів. Зазначені вправи забезпечують механізм зворотного зв'язку, дозволяючи викладачу оцінити ступінь засвоєння матеріалу, а студентам – переконатися у власній здатності коректно інтерпретувати ситуацію в умовах динамічного розгортання подій.

Успішне виконання завдань на верифікацію знань стає базисом для переходу до ситуативного моделювання у формі рольової гри.

Центральним елементом практичної підготовки є перехід від репродуктивних вправ до продуктивного мовлення у формі ситуативного моделювання (*Simulation-based Learning*). Рольова гра проектується як дворівневий процес, що поєднує лінгвістичну точність та професійною складовою.

Перший етап: передбачає роботу з аудіо-візуальним контентом та виконання вправ на заповнення пропусків (*Gap-filling*). Це спрямовано на закріплення лексичних одиниць у контексті реального діалогу між членами екіпажу, що забезпечує слухову рецепцію специфічних авіаційних команд (Немлій, 2026).

Другий етап: безпосередня реалізація рольової гри "*Flight Attendant Trainees' Briefing*". Здобувачі освіти розподіляють ролі (Student A та Student B) для відпрацювання алгоритмів дій під час вимушеної посадки на воду (*ditching*). Протокол взаємодії охоплює такі критичні аспекти:

Role Play Scenario: Emergency Ditching Briefing.

Student A (Initiator): фокусується на ідентифікації причин інциденту (*most common causes*), ієрархії прийняття рішень (*command priority*) та технічних етапах евакуації.

Student B (Respondent): деталізує процедурні аспекти посадки на воду, використовуючи спеціалізовані роздаткові матеріали (*Handout materials*) як опору для побудови логічного висловлювання.

Наукова доцільність такого підходу полягає у формуванні комунікативної стратегії співпраці. Використання рольових моделей дозволяє студентам не лише відпрацювати термінологію, а й вибудувати алгоритм передачі професійної інформації, що є життєво необхідним для успішного виконання взаємодії між членами екіпажу. Використання допоміжних дидактичних засобів (*Handouts*) на цьому етапі виступає як засіб інтенсифікації навчання, що мінімізує когнітивне навантаження та дозволяє зосередитися на вільному оперуванні фаховою лексикою в імітованих стресових умовах.

Особливе місце в запропонованій методикі посідає метод візуальної дедукції (*Activity 6*), реалізований через аналіз автентичного навчального відео ("*Ditching*"). Упровадження автентичних завдань дозволяє занурити майбутніх фахівців у контекст реальних професійних умов. Такий підхід забезпечує психологічну готовність до дій у реальності та оптимізує когнітивні процеси сприйняття й інтеграції нових знань у свідомості студента (Зуброва, 2026). Застосування динамічного відео контенту як дидактичного інструменту дозволяє створити умови, максимально наближені до реальної професійної діяльності, що є важливим чинником формування готовності до дій у нестандартних ситуаціях. На відміну від статичних

матеріалів, відео стимулює емоційно-когнітивне залучення, сприяє розвитку емпатії та забезпечує більш ефективне формування стратегій професійної поведінки (Загребнюк, 2022).

Методична стратегія перегляду з паузами дозволяє викладачу сфокусувати увагу здобувачів на критичних вузлах авіаційного зв'язку:

Декодування професійної інформації (*Information Decoding*): через систему цільових запитань студенти ідентифікують ключові параметри інциденту: характер проблеми (*low fuel*), намір пілота (*intention to ditch*) та часовий ліміт (*25 minutes to touch down*). Це формує навичку швидкої селекції релевантних даних у стресовому інформаційному полі.

Аналіз протоколу зворотного зв'язку (*Read-back Procedure Analysis*): Ключовим аспектом даного етапу є акцентування уваги на діях старшого бортпровідника (*senior purser*). Студенти аналізують процедуру *Read-back* – дослівне повторення отриманих від капітана даних.

У науково-педагогічному аспекті це обґрунтовується як:

- мінімізація ризику помилкової інтерпретації (*misinterpretation*);
- забезпечення єдиного інформаційного поля для всього екіпажу.

Вертикальна та горизонтальна комунікація (*Crew Coordination*): Здобувачі аналізують ланцюг передачі команд від пілота через старшого бортпровідника до всього кабінного екіпажу. Обговорення запитання "*Can you say what he says?*" дозволяє студентам відпрацювати точну репродукцію професійних повідомлень без спотворення змісту.

Таким чином, використання відеоматеріалу забезпечує імерсивний ефект, де студенти не просто вивчають лексику, а проводять лінгвістичний аудит професійної поведінки, що безпосередньо впливає на розвиток їхньої професійної ситуативної обізнаності.

Кейс-стаді та рефлексивний блок (Завдання 8–10).

Завершальний етап присвячений аналізу реального досвіду та розвитку критичного мислення.

Методичний прийом: Аналіз відеоматеріалів інциденту на річці Гудзон (*US Airways Flight 1549*).

Наукове обґрунтування: Використання методу *Case Study* дозволяє студентам зіставити навчальні моделі з реальними діями екіпажу в кризових умовах. Завдання «Інтерв'ю з журналістом» (*TV reporter – Crew member*) сприяє розвитку навичок спонтанного мовлення та здатності аргументовано пояснювати причини прийняття рішень (*engine failure due to bird strike*).

Наступним логічним етапом методичної моделі є ситуативна симуляція за сценарієм (Завдання 8). На відміну від попередніх вправ,

групова робота у форматі "*Pilot – Senior Crew – Passengers*" дозволяє реалізувати багатосторонню комунікацію, що є типовою для нестандартних (аварійних) ситуацій на борту.

Модель професійної взаємодії: У межах цієї симуляції студенти відпрацьовують навички публічного оголошення в екстремальних умовах.

Роль пілота передбачає лаконічне та чітке інформування про характер загрози, що вимагає використання специфічних інтонаційних патернів (*intonation patterns*) для збереження авторитету команди.

Роль старшого бортпровідника фокусується на трансляції детальних інструкцій (зняття гострих предметів, використання рятувальних жилетів, прийняття *brace position*). Наукова значущість цієї вправи полягає у відпрацюванні прагматичного аспекту мови – здатності спонукати до дії у стресовому середовищі.

Технологія *Case Study* та візуальна опора (Завдання 9): перехід до аналізу реального історичного досвіду («Диво на Гудзоні») здійснюється через метод візуальної стимуляції. Опис фотокартки інциденту слугує «когнітивним містком», що поєднує теоретичні знання з реальними фактами авіаційної історії.

Використання цього кейсу в науково-педагогічному контексті обґрунтовується як:

- Емоційна імерсія: реальна історія успіху підвищує професійну впевненість майбутніх фахівців.

- Критичний аналіз: завдання переходить від простого опису до глибокого дискусійного аналізу дій екіпажу (*crew and pilots' actions*), що є вищим рівнем когнітивної діяльності за аналіз та оцінку.

Така послідовність – від рольового відтворення протоколу до аналізу реального успішного кейсу – забезпечує циклічність навчання, де кожне наступне завдання поглиблює розуміння важливості комунікативної компетентності для збереження людських життів.

Завершальним етапом формування іншомовної професійної компетенції є ретроспективне моделювання подій (Завдання 10). На відміну від попередніх симуляцій, що відбувалися в реальному часі інциденту, рольова гра у форматі "*TV Reporter – Crew Member / Passenger*" вимагає від здобувачів освіти застосування вищого рівня лінгвістичної складності – наративних стратегій.

Науково-методична цінність цього етапу полягає у відпрацюванні таких когнітивно-мовленнєвих операцій:

Студент у ролі члена екіпажу (*crew member*) має адаптувати специфічну авіаційну термінологію для широкої аудиторії (через інтерв'ю репортеру). Це розвиває навичку мовленнєвої медіації, що є критичною для представників авіаційної галузі під час взаємодії зі ЗМІ

та громадськістю після авіаційних подій.

Реконструкція послідовності дій (*Narrative Sequence*): Використання відкритих запитань репортера (*What happened? What did you do? Then what happened?*) спонукає студентів до побудови логічно зв'язного тексту, де використовуються часові маркери та причинно-наслідкові сполучники. Це забезпечує закріплення знань про алгоритми евакуації не через механічне зазубрювання, а через персоналізацію досвіду.

Психолінгвістичний аспект: Ситуація "*Passenger – Reporter*" дозволяє студентам вербалізувати емоційний стан очевидців (*How did the passengers react?*), що сприяє розвитку емпатії та кращому розумінню психології натовпу в умовах стресу. Це безпосередньо корелює з підготовкою до управління панікою на борту.

Таким чином, фінальна рольова гра виступає як інструмент комплексної інтеграції знань. Студенти демонструють здатність не лише використовувати професійну термінологію (*bird strike, water landing, brace position*), а й оперувати нею в різних комунікативних ситуаціях, що підтверджує досягнення рівня володіння мовою Operational Level 4+ за шкалою ICAO.

Отже, запропонований комплекс вправ забезпечує поступовий перехід від рецепції професійної інформації до її творчої трансформації та публічної презентації, що є кінцевою метою фахової іншомовної підготовки.

Висновки. Ефективність запропонованого комплексу вправ полягає у контекстуалізації навчання. Студент виступає не як пасивний отримувач лінгвістичної інформації, а як активний суб'єкт професійної діяльності. Такий підхід забезпечує перехід від лінгвістичної компетенції (знання мови) до професійно-комунікативної готовності (здатність діяти мовними засобами задля безпеки польотів).

У результаті проведеного дослідження обґрунтовано та апробовано методику формування іншомовної професійної компетентності майбутніх бортпровідників у процесі підготовки до аварійної евакуації. Теоретичний аналіз та практична реалізація запропонованого плану заняття дозволяють зробити наступні висновки:

Доведено, що вивчення англійської мови в контексті авіаційної безпеки (тема "*Emergency Evacuation*") значно підвищує мотивацію здобувачів освіти. Використання автентичних мануалів та інструкцій сприяє переходу від абстрактного вивчення мови до опанування життєво необхідних комунікативних навичок та виконання алгоритмів дій в нестандартних ситуаціях.

Впровадження аналізу реальних авіаційних подій (зокрема «Диво на Гудзоні») та навчальних відео тренінгів дозволяє студентам сформувати стійкі ментальні моделі професійної

поведінки. Це забезпечує вищий рівень ситуативної обізнаності та здатність до прийняття рішень у критичних умовах.

Система рольових ігор («Екіпаж – Пасажири – ЗМІ») ефективно імітує психологічний тиск реальної аварійної ситуації. Це дозволяє студентам відпрацювати навички комунікації та сформувати високий рівень комунікативної компетентності та чіткого виконання стандартних операційних процедур, що є критичним для мінімізації ризиків, пов'язаних із людським чинником.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробці аналогічних методичних моделей для інших критичних фаз польоту та впровадженні елементів віртуальної реальності (VR) для ще глибшої імерсії студентів у професійне іншомовне середовище.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Гнатюк Н. Формування професійної іншомовної компетентності студентів у процесі вивчення англійської мови. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2026. Вип. 1 (222). С. 520–523. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2026-1-222-520-523>
2. Довгаль Р. Г. Аксиологічний підхід як основа формування ціннісних орієнтирів майбутніх педагогів професійного навчання. *Pedagogical Academy: Academic Notes*. 2025. Вип. 18. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15742256>
3. Документ ІКАО 9835. Керівництво з впровадження вимог ІКАО до володіння мовою. 2-ге вид. Монреаль : Міжнародна організація цивільної авіації, 2010. 214 с.
4. Євтушенко Н. Предметно-мовне інтегроване навчання (CLIL) у процесі підготовки студентів технічних спеціальностей. *Молодий вчений*. 2021. № 10.1 (98.1). С. 45–48. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-98.1-112021>
5. Загребнюк Ю. Інноваційні методи навчання англійської мови у закладах вищої освіти. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. 2022. Вип. 1. С. 76–81. DOI: <https://doi.org/10.31499/2307-4906.1.2022.256182>
6. Зуброва О. Когнітивно-комунікативний підхід у підготовці майбутніх учителів іноземної мови. *Педагогічні науки*. 2023. № 104. DOI: <https://doi.org/10.32999/ksu2413-1865/2023-104-1>
7. Івасів Н. С., Козяр М. М. Застосування інтерактивних методів навчання у процесі формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх офіцерів. *Імідж сучасного педагога*. 2023. № 3 (192). С. 36–39. DOI: [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2020-3\(192\)-36-39](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2020-3(192)-36-39)
8. Коротка Н. В. Дискусія на заняттях з англійської мови як метод формування комунікативних навичок у вищому навчальному закладі. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія» : серія «Філологія»*. Острог : Вид-во НаУОА, 2019. Вип. 7 (75), жовтень. С. 160–163.
9. Москалюк О. В. Формування іншомовної професійної компетентності майбутніх інженерів морської галузі. *Вісник Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені Академіка Степана Дем'ячука*.

Серія: Педагогіка та психологія. 2025. Вип. 4. С. 206–211. DOI: <https://doi.org/10.32782/3041-2021/2025-4-27>

10. Немлій Л. С. Інтеграція професійно-орієнтованого контенту в процес іншомовної підготовки студентів технічних ЗВО. *Педагогічні науки : зб. наук. праць*. 2026. Вип. 114. С. 73–81.

11. Савицька А. П. Аналіз особливостей авіаційної англійської мови як основа методологічних засад формування комунікативної компетентності у закладах вищої військової освіти авіаційного профілю. *Інноваційна педагогіка*. 2024. Вип. 74. С. 195–200. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2024/74.36>

12. Ярошенко О. В. Кейс-метод як сучасна технологія формування професійно орієнтованої компетентності в діалогічному мовленні майбутніх викладачів англійської мови. *Іноземні мови*. 2014. № 2. С. 39–44. DOI: <https://doi.org/10.32589/im.v0i2.122479>

13. Evans V., Dooley J., Coocen L. Flight Attendant. Express Publishing, 2014. 108 p. (Career Paths).

14. Gerighty T., Davis S. English for Cabin Crew. Oxford : Heinle, Cengage Learning EMEA, 2011. 128 p.

15. Pershukova O. Using Interactive Learning in Future Aviation Professionals Teaching English. *Educational Dimension*. 2023. Vol. 8. P. 41–54. DOI: [10.31812/ed.584](https://doi.org/10.31812/ed.584)

16. Problem-based ESP methods for teaching future air traffic controllers to conduct radio exchange in non-routine situations / B. Bystrova, L. Nemlii, N. Pazyura, O. Vasiukovych // *Advanced Education*. 2019. Вип. 12. С. 74–79. DOI: <https://doi.org/10.20535/2410-8286.155041>

17. Qiao P., Su S., Hu Y., Li Y. The Effect of Foreign Language Learning Adaptation on English Achievement: In the Flipped Classroom Context. *Open Journal of Modern Linguistics*. 2025. Vol. 15. P. 199–211. DOI: <https://doi.org/10.4236/ojml.2025.152014>

18. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=4v7kASXPQM8> (дата звернення: 30.06.2026).

19. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=kxPjj20pQ4Y> (дата звернення: 30.06.2026).

REFERENCES:

1. Hnatiuk, N. (2026). Formuvannia profesiinoi inshomovnoi kompetentnosti studentiv u protsesi vyvchennia anhliiskoi movy [Formation of professional foreign language competence of students in the process of learning English]. *Naukovi zapysky. Serii: Pedahohichni nauky* – [Academic Notes. Series: Pedagogical Sciences], 1(222), 520–523. <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2026-1-222-520-523>
2. Dovhal, R. H. (2025). Aksiolohichniy pidkhd yak osnova formuvannia tsinnisnykh oriientyriv maibutnikh pedahohiv profesiinoho navchannia [Axiological approach as a basis for forming value orientations of future vocational education teachers]. *Pedahohichna Akademiia: Naukovi Zapysky* – [Pedagogical Academy: Academic Notes], (18). <https://doi.org/10.5281/zenodo.15742256>
3. ICAO Document 9835. (2010). *Kerivnytstvo z vnrovadzhenia vymoh IKAO do volodinnia movoiu* [Manual on the Implementation of ICAO Language Proficiency Requirements] (2nd ed.). Montreal: International Civil Aviation Organization.
4. Evtushenko, N. (2021). Predmetno-movne intehrovane navchannia (CLIL) u protsesi pidhotovky

studentiv tekhnichnykh spetsialnostei [Content and Language Integrated Learning (CLIL) in the process of training technical students]. *Molodyi vchenyi* – [Young Scientist], 10.1(98.1), 45–48. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-98.1-112021>

5. Zahrebniuk, Yu. (2022). Innovatsiini metody navchannia anhliiskoi movy u zakladakh vyshchoi osvity [Innovative methods of teaching English in higher education institutions]. *Zbirnyk naukovykh prats Umanskoho derzhavnogo pedahohichnoho universytetu* – [Collection of Scientific Papers of Uman State Pedagogical University], (1), 76–81. <https://doi.org/10.31499/2307-4906.1.2022.256182>

6. Zubrova, O. (2023). Kohnityvno-komunikativnyi pidkhid u pidhotovtsi maibutnikh uchyteliv inozemnoi movy [Cognitive-communicative approach in the training of future foreign language teachers]. *Pedahohichni nauky* – [Pedagogical Sciences], (104). <https://doi.org/10.32999/ksu2413-1865/2023-104-1>

7. Ivasiv, N. S., & Koziar, M. M. (2023). Zastosuvannia interaktyvnykh metodiv navchannia u protsesi formuvannia inshomovnoi komunikativnoi kompetentnosti maibutnikh ofitseriv [Application of interactive teaching methods in the process of forming foreign language communicative competence of future officers]. *Imidzh suchasnoho pedahoha* –, 3(192), 36–39. [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2020-3\(192\)-36-39](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2020-3(192)-36-39)

8. Korotka, N. V. (2019). Dyskusiiia na zaniattiakh z anhliiskoi movy yak metod formuvannia komunikativnykh navychok u vyshchomu navchalnomu zakladi [Discussion in English classes as a method of forming communication skills in a higher educational institution]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu "Ostrozka akademiia": seriia "Filolohiia"* – [Scientific Notes of National University of Ostroh Academy: Philology Series], 7(75), 160–163. Ostroh: Vyd-vo NaUOA.

9. Moskaliuk, O. V. (2025). Formuvannia inshomovnoi profesiinoi kompetentnosti maibutnikh inzhenerium morskoi haluzi [Formation of foreign language professional competence of future marine engineers]. *Visnyk Mizhnarodnoho ekonomiko-humanitarnoho universytetu imeni Akademika Stepana Demianchuka. Seriia: Pedahohika ta psykholohiia* – [Herald of Academician Stepan Demianchuk International Economic and Humanitarian University. Series: Pedagogy and Psychology], (4), 206–211. <https://doi.org/10.32782/3041-2021/2025-4-27>

10. Savytska, A. P. (2024). Analiz osoblyvostei aviatsiinoi anhliiskoi movy yak osnova metodolohichnykh zasad formuvannia komunikativnoi kompetentnosti u zakladakh vyshchoi viiskovoi osvity aviatsiinoho profilu [Analysis of the features of aviation English as a basis of methodological principles of communication competence formation in higher military educational institutions of aviation profile]. *Innovatsiina pedahohika* – [Innovative Pedagogy], (74), 195–200. <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2024/74.36>

11. Yaroshenko, O. V. (2014). Keis-metod yak suchasna tekhnolohiia formuvannia profesiino orientovanoi kompetentnosti v dialohichnomu movlenni maibutnikh vykladachiv anhliiskoi movy [Case method as a modern technology of professionally oriented competence formation in dialogic speech of future English teachers]. *Inozemni movy* – [Foreign Languages], (2), 39–44. <https://doi.org/10.32589/im.v0i2.122479>

12. Bystrova, B., Nemlii, L., Pazyura, N., & Vasiukovych, O. (2019). Problem-based ESP methods for teaching future air traffic controllers to conduct radio exchange in non-routine situations. **Advanced Education**, (12), 74–79. <https://doi.org/10.20535/2410-8286.155041>

13. Evans, V., Dooley, J., & Coocen, L. (2014). *Flight Attendant*. Express Publishing.

14. Gerighty, T., & Davis, S. (2011). *English for Cabin Crew*. Oxford: Heinle, Cengage Learning EMEA.

15. Pershukova, O. (2023). Using interactive learning in future aviation professionals teaching English. *Educational Dimension*, 8, 41–54. <https://doi.org/10.31812/ed.584>

16. Qiao, P., Su, S., Hu, Y., & Li, Y. (2025). The effect of foreign language learning adaptation on English achievement: In the flipped classroom context. *Open Journal of Modern Linguistics*, 15, 199–211. <https://doi.org/10.4236/ojml.2025.152014>

17. Nemlii, L. S. (2026). Intehratsiia profesiino-orientovanoho kontentu v protses inshomovnoi pidhotovky studentiv tekhnichnykh ZVO [Integration of professionally-oriented content into the process of foreign language training of technical university students]. *Pedahohichni nauky* – [Pedagogical Sciences], (114), 73–81.

18. YouTube. (2026a). *Video resource 1*. <https://www.youtube.com/watch?v=kxPjj20pQ4Y>

19. YouTube. (2026b). *Video resource 2*. <https://www.youtube.com/watch?v=4v7kASXPQM>

Стаття поширюється на умовах
ліцензії відкритого доступу CC BY 4.0

Дата першого надходження статті до видання: 03.08.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 02.09.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 26.10.2026